Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător A. Mardari.
Dosarul nr. 2a-3448/25 (2-24098554-02-2a-29092025)

D E C I Z I E

25 februarie 2026 municipiul Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrative al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele completului, judecătorul Valeriu Arhip
Judecătorii Eleonora Badan-Melnic și Hristina Craveț
Grefierul Victoria Parneac

examinând cererea de apel declarată de avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 mai 2025, prin care a fost respinsă acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

A C O N S T A T A T:

I. Pretențiile reclamanților:

1.La data de 03 septembrie 2024, avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

2.În motivarea acțiunii s-a invocat că, Bejan Serghei, execută pedeapsa penală sub forma detenţiunii pe viaţă, este deţinut în Penitenciarul nr.17-Rezina. Începutul termenului de executare a pedepsei este data de 18 decembrie1992.

3.Pe data de 13 iunie 2022, Penitenciarul nr.17-Rezina a depus în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Rezina un demers cu privire la aplicarea prevederilor art.7 alin. (1) lit. d) din Legea nr.243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu

aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenţei Republicii Moldova, în privinţa reclamantului Bejan Serghei. În cadrul şedinţei de examinare a demersului menţionat, în interesele reclamantului Bejan Serghei a mai fost depusă o cerere de aplicare a prevederilor art.6 alin. (1) lit. a) din Legea nr.243/2021.

4.Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18 mai 2023, demersul privind aplicarea prevederilor art.7 alin.(1) lit. d) din Legea nr.243/2021 şi cererea privind aplicare a prevederilor art.6 alin.(1) lit.a) din aceeaşi lege au fost respinse ca neîntemeiate.

5.La data de 29 mai 2023, încheierea judecătoriei Orhei sediul Rezina din 18 mai 2023 a fost atacată cu recurs la Curtea de Apel Chişinău.

6.Iniţial, şedinţa de examinare a cererii de recurs a fost stabilită pentru data de 22 februarie 2024.

7.S-a adresat la Curtea de Apel Chişinău cu o cerere de accelerare a examinării recursului depus în interesele lui Bejan Serghei cu fixarea unei date mai apropiate pentru examinarea recursului. La data de 15 august 2023, cererea de accelerare a fost respinsă.

8.Ședinţa fixată pentru data de 22 februarie 2024 nu a avut loc din cauza faptului că judecătorul raportor se afla pe buletin medical. Următoarea şedinţă a fost stabilită pentru data de 17 octombrie 2024.

9.Potrivit informaţiilor publicate pe site-ul Curţii de Apel Chişinău, prin încheierea din 23 august 2024 a fost declinată competenţa de la examinarea cauzei şi a fost dispusă remiterea cauzei către Curtea de Apel Bălţi (Nord). Data examinării recursului nu este cunoscută.

10.În privinţa caracterului procesului de examinare a demersului Penitenciarului nr.17- Rezina, privind aplicarea Legii nr.243/2021 în privinţa reclamantului Bejan Serghei, acesta cade sub incidenţa domeniului penal, urmând a fi aplicate principiile specifice acestei categorii de proceduri.

11. Având în vedere faptul că demersul ce vizează examinarea posibilităţii aplicării amnistiei faţă de reclamantul Bejan Serghei, este încă în proces de examinare, urmează să fie constatat doar începutul perioadei de referinţă – 13 iunie 2022.

12. Drept urmare, constată că, deşi în curând se împlinesc doi ani de la înaintarea demersului în instanţa de judecată, lipseşte o hotărâre definitivă, în baza căreia-reclamantul să cunoască dacă poate, sau nu, să beneficieze de efectele Legii nr.243/2021.

13. Având în vedere complexitatea redusă a acestui dosar, comportamentul conștiincios al reclamantului şi importanţa sporită a procesului pentru reclamant, consideră că este evidentă imposibilitatea aprecierii termenului de examinare a cauzei ca fiind unul rezonabil.

14. Afirmând că examinarea unui demers privind aplicarea amnistiei este o cauză de o complexitate redusă, având în vedere faptul că în asemenea situaţii judecătorii de instrucţie au de constatat doar întrunirea/neîntrunirea cumulativă a următoarelor condiţii: caracterizarea pozitivă a persoanei pe parcursul perioadei de detenţie, riscul de recidivă redus sau mediu al persoanei. Probele în sprijinul întrunirii condiţiilor enumerate au fost prezentate de la bun început.

15. Mai mult, în situaţia reclamantului Bejan Serghei, în procesul de examinare a demersului Penitenciarului nr 17-Rezina nu au fost audiaţi careva martori, nu au fost efectuate careva expertize judiciare, care ar putea explica tergiversarea examinării cauzei.

16. Referitor la importanţa sporită a procesului pentru reclamantul Bejan Serghei, precizează următoarele: Penitenciarul nr 17-Rezina a solicitat să fie aplicate prevederile art.7 alin.(1) lit. d) din Legea nr. 243/2021 în sensul comutării pedepsei detenţiunii pe viaţă cu 30 de ani de închisoare. Reclamantul a executat 30 de ani din pedeapsa detenţiunii pe viaţă la 17 decembrie 2022. Firesc era ca autorităţile să depună toată diligenţa pentru ca până la 17 decembrie 2022, în privinţa aplicării sau neaplicării amnistiei să existe o hotărâre irevocabilă.

17. Examinarea posibilităţii aplicării amnistiei faţă de reclamant trebuia să aibă loc într-un termen mai restrâns şi din cauza faptului că nu este exclusă aplicarea Legii nr. 243/2021 în sensul absolvirii de executarea în continuare a pedepsei penale or, reclamantul Bejan Serghei, la data intrării în vigoare a Legii nr. 243/2021 avea executaţi mai mult de 25 de ani din pedeapsă; în cazul aplicării amnistiei faţă de reclamant, în sensul comutării detenţiunii pe viaţă cu 30 de ani de închisoare sau în sensul absolvirii de la executarea în continuare a pedepsei, Bejan Serghei, cel târziu la 17 decembrie 2022 trebuia să fie repus în libertate.

18. Consideră ca fiind evidentă miza sporită pentru reclamant a soluţionării demersului Penitenciarului nr.17-Rezina într-un termen rezonabil.

19. Reieşind din circumstanţele cauzei, reclamantului Bejan Serghei nu-i poate fi imputată nicio cauză cu privire la tergiversarea procesului.

20. Potrivit art. 3 alin. (2) al Legii nr.87/2011, reclamantul are dreptul de a depune cererea de chemare în judecată chiar şi în cadrul examinării cauzei în fond.

21.În privinţa cuantumului daunelor morale, reieşind din circumstanţele speţei şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, importanţa procesului pentru reclamant, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, Bejan Serghei consideră că suma de 200 000 lei ar putea constitui o satisfacţie echitabilă.

22. La aprecierea mărimii prejudiciului moral solicită să se ţină cont de faptul că procesul privind examinarea demersului Penitenciarului nr.17-Rezina este încă în proces de examinare, reclamantul nu a contribuit cu nimic la tergiversarea procesului de judecată şi importanţa procesului pentru reclamant este una

covârşitoare - în esenţă vizează repunerea în libertate după o perioadă de încarcerare mai mare de 31 de ani de ani sau executarea în continuare a pedepsei detenţiunii pe viaţă.

II. Poziția instanței de fond:

23. Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 mai 2025, cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

III. Solicitarea apelantului:

24. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 24 iunie 2025, avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan a contestat cu apel hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 mai 2025, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

25. La data de 23 octombrie 2025, avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan a depus apelul motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 mai 2025.

IV. Argumentele participanților la proces:

26.În motivarea cererii de apel, apelantul a reiterat motivele de fapt și de drept invocate în acțiune, indicând că, nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, pe care o considerăm neîtemeiată şi pasibilă casării.

27. Suplimentar a indicat că prima instanţă a considerat de cuviinţă să pună pe seama lui Bejan Serghei faptul că pe parcursul examinării demersului privind aplicarea amnistiei a fost sesizată Curtea Constituţională, au fost operate modificări în legislaţie, volumul mare de lucru al instanţelor judecătoreşti, percepţia publică faţă de aplicarea amnistiei în privinţa persoanelor condamnate la pedeapsa detenţiunii pe viaţă şi faptul că un judecător a fost în concediu medical.

28. Consideră că, instanța de fond a interpretat eronat legea şi a pus pe seama apelantului factorii, enumeraţi supra, care au dus la încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

29. Mai mult, judecătorul primei instanţe în mod eronat a menţionat la pct.54 din hotărâre: ”Analizând cronologia examinării cauzei, instanţa de judecată constată că aceasta a fost examinată în perioada 13 iunie 2022 – 24 ianuarie 2024, adică 19 luni”. În realitate, perioada de referinţă este 13 iunie 2022 – 23 ianuarie 2025. Prima instanță nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei. Concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.

30. Reitereează faptul că demersul privind aplicarea amnistiei a durat mai mult de doi ani şi jumătate nu poate nicidecum să fie pus pe seama lui Bejan Serghei. Din contra, Bejan Serghei a încercat în repetate rânduri să accelereze soluţionarea cauzei, dar a fost peste puterile dumnealui.

31. Mai mult, din cauza încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, Bejan Serghei a executat o pedeapsă privativă de libertate mai mare cu 2 ani 1 lună şi 6 zile. Or, dumnealui i-a fost comutată pedeapsa detenţiunii pe viaţă cu 30 de ani de închisoare. Bejan Serghei executase 30 de ani din pedeapsa privativă de libertate la data de 17 decembrie 2022, dar a fost eliberat abia pe 24 ianuarie 2025 din cauza încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

32. Apelantul Serghei Bejan, reprezentantul apelantului, avocatul Ion Șova și reprezentantul intimatului Ministerul Justiției, fiind citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în cadrul ședinței instanței de apel nu s-au prezentat, motiv din care, în ordinea art.205, 206, 379 Cod de procedură civilă, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

V. Termenul de declarare a apelului:

33.În conformitate cu prevederile art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

34. Din materialele cauzei se atestă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 26 mai 2025, iar cererea de apel a fost depusă de Serghei Bejan la data de 24 iunie 2025.

35. Colegiul civil constată că, apelul din speță a fost depus în interiorul termenului legal.

VI. Aprecierea instanței de apel:

36. Studiind materialele cauzei, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ consideră că apelul urmează a fi admis, cu casarea integrală a hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, reieșind din următoarele considerente.

37. Din sensul art.385 lit. c) Cod de procedură civilă, rezultă că instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

38.În conformitate cu art.388 alin. (1) lit. g) Cod de procedură civilă, hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă în dosar lipseşte procesul-verbal al şedinţei de judecată.

39. Potrivit dispozițiilor art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

40. Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă statuează că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

41. Din textul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă se desprinde că, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

42.În conformitate cu dispozițiile art.373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

43. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

44. Din optica celor enunțate Colegiul judiciar reține că, sarcina instanţei de apel derivă din dispozițiile art.373 Cod de procedură civilă în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

45. Totodată, Colegiul civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

46.Așadar, instanța de apel verificând în raport cu prevederile art.238-241 Cod de procedură civilă, legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi casată integral, cu pronunțarea a unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, reieșind din următoarele considerente.

VII. Circumstanțele de fapt ale cauzei:

47. Din materialele cauzei, s-a stabilit că, potrivit raportului privind modul de respectare a termenului rezonabil la examinarea cauzei penale la demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina privind aplicarea prevederilor Legii nr.243/2021 deținutului Bejan Serghei, au avut loc 6 ședințe de judecată.

48.Ședința de judecată din 23 august 2022 a fost amânată la solicitarea reprezentantului condamnatului avocat Tudor Banu, iar ședința de judecată din 27 septembrie 2022 nu s-a desfășurat din motivul aflării judecătorului în concediu medical.

49.Ședința de judecată din 25 noiembrie 2022 nu a avut loc din motivul sesizării din oficiu a Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi ale Legii privind amnistia.

50. Prin Decizia nr.14 din 07 februarie 2023 Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea formulată de Judecătoria Orhei sediul Rezina.

51.În ședința de judecată din 23 martie 2023 a fost examinat în fond demersul, fiind stabilită pronunțarea hotărîrii pentru data de 11 mai 2023, care a fost contramandată pentru data de 18 mai 2023, când a fost pronunțată încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina, prin care a fost respins demersul de aplicare a prevederilor Legii nr.243/2021 condamnatului Bejan Serghei.

52. La 29 mai 2023 condamnatul Bejan Serghei a declarat recurs asupra Încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 18 mai 2023.

53. Prin intermediul PIGD la 26 iunie 2023 dosarul a fost înregistrat la Curtea de Apel Chișinău și repartizat judecătorului Marcel Juganari în mod automat-aleatoriu.

54. Condamnatul Bejan Serghei la 27 iunie 2023 a depus o cerere de accelerare a examinării cauzei, fiind înregistrată cu nr. s-5938, care la 14 iulie 2023 prin intermediul PIGD, cererea de accelerare în cauza lui Bejan Serghei a fost repartizată judecătorului Igor Chiroșca în mod automat-aleatoriu.

55. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 august 2023, s-a respins ca neîntemeiată cererea.

56. La 07 septembrie 2023 prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău a parvenit cererea de la condamnatul Bejan Serghei, privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei, care la 08 septembrie 2023 prin intermediul PIGD, cererea de accelerare în cauza Bejan Serghei a fost repartizată judecătorului Liubovi Brînza în mod automat-aleatoriu. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2023, au respins ca nefondată cererea depusă de condamnatul Bejan Serghei privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei privind aplicarea amnistiei în cazul condamnatului Bejan Serghei.

57. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 august 2024, s-a declinat competența de la examinarea cauzei în temeiul Legii nr. 135 din 13 iunie 2024

pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare), cu remiterea cauzei instanței de judecată competente - Curtea de Apel Bălți.

58. Prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc nr. 10293 din 25 septembrie 2024, Curtea de Apel Bălți a expediat copia încheierii de strămutare a cauzei din 23 august 2024 pentru informare în adresa condamnatului Bejan Serghei și a reprezentantului Penitenciarului nr. 17 Rezina.

59. Ulterior, Curtea de Apel Chișinău a expediat cauza penală în privința lui Bejan Serghei cu privire la aplicarea amnistiei, conform competenței, în adresa Curții de Apel Bălți.

60. La 24 octombrie 2024, cauza penală Bejan Serghei cu privire la aplicarea amnistiei, a parvenit spre examinare la Curtea de Apel Bălți, iar la 25 octombrie 2024, prin intermediul PIGD dosarul a fost înregistrat la Curtea de Apel Bălți și repartizat judecătorului Gheorghe Scutelnic în mod automat-aleatoriu.

61. Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 28 octombrie 2024, judecătorul raportor - Gheorghe Scutelnic a fixat pentru examinare cauza penală în ordine de recurs, pentru data de 16 decembrie 2024 ora 09.00.

62. După cum a comunicat partea reclamantă în ședință de judecată la 24 ianuarie 2024 a fost eliberat din Penitenciarul nr. 17 Rezina.

63. Analizând cronologia examinării cauzei, instanța de judecată constată că aceasta a fost examinată în perioada 13 iunie 2022 – 24 ianuarie 2024, adică 19 luni (f.d.31-32).

64. Astfel, reclamantul pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale invocate supra.

65. Fiind investită cu soluționarea cauzei prima instanța a hotărât ca cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, să fie respinsă ca neîntemeiată.

66. Analizînd actul judecătoresc, instanța de apel stabilește că prima instanță corect a statuat că potrivit art.1 alin.(1) și (2) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei şi a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti. Aplicarea şi interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislaţiei naţionale, a prevederilor Convenţiei europene pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi a jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului.

67. Potrivit art.2 alin.(1), (2) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

68. Totodată, art.6§1 CEDO statuează că, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public şi într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent şi imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

69. Conform art.4 alin.(1)-(3) din Legea nr.87 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanţa de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărîrii judecătoreşti prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris şi va conţine: numele şi prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorităţii implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorităţii responsabile de executarea hotărîrii judecătorești; date despre acţiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare şi motivarea acestora; date despre acţiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

70.În speță, Colegiul civil notează că instanța de fond corect a stabilit că lipsesc careva temeiuri de aplicare a mecanismelor prevăzute de Legea nr.87 din

21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti, prin constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și implicit repararea prejudiciului moral.

71. La caz, în partea complexității cauzei, prima instanță corect a considerat că cauza penală în care se pretinde încălcarea termenului rezonabil de judecare, este una de complexitate mare și a necesitat o diligență sporită din partea instanțelor.

72. Totodată, justificat s-a reținut și faptul că în instanța de fond la examinarea cauzei penale a fost sesizată și Curtea Constituțională, o ședință a fost amânată la cererea reprezentantului reclamantului, iar o altă ședință nu a avut loc din cauza aflării judecătorului în concediu medical. Mai mult decît atît, după expunerea Curții Constituționale, cauza a fost examinată într-un termen restrâns și rezonabil.

73. La fel, în mod justificat prima instanță a atestat că, examinarea cauzei în ordine de recurs în cadrul Curții de Apel Chișinău, durata procedurilor s-a datorat modificărilor hărții judecătorești, operate prin Legea nr.135 din 13 iunie 2024, care a condiționat remiterea cauzei Curții de Apel Bălți, unde ulterior aceasta a fost examinată.

74. Astfel, dat fiind că, argumentele reclamantului sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeiuri legale pentru admiterea acțiunii, instanța de fond corect a conchis că, acțiunea înaintată de Serghei Bejan împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

75. Cu caracter subsecvent respingerii cerinței de constatare a încălcării dreptului de examinarea în termen rezonabil, instanța de fond just a ajuns la concluzia de a respinge și cerința de recuperare a prejudiciului moral, care de altfel nu a fost argumentată nici în instanța de apel.

76.În continuare, Colegiul civil reține că, din actele dosarului rezultă că la examinarea cauzei în prima instanță nu a fost întocmit și anexat procesul-verbal al ședinței de judecată din 26 mai 2025, când nemijlocit a fost examinat fondul acțiunii civile.

77. Instanța de apel reține că, procesul-verbal reprezintă un act procedural indispensabil exercitării controlului judiciar în căile de atac. Astfel, lipsa procesului-verbal constituie o încălcare esențială a normelor de procedură civilă, incompatibilă cu garanțiile dreptului la un proces echitabil prevăzute de art.6 CEDO.

78. Reieșind din analiza celor expuse supra, având în vedere imposibilitatea verificării modului de desfășurare a ședinței de judecată în lipsa procesului-verbal și caracterul esențial al acestei încălcări procedurale, instanța de apel

concluzionează că hotărârea primei instanțe a fost pronunțată cu încălcarea normelor procesuale.

79. Prin urmare, chiar dacă instanța de fond a examinat sub toate aspectele, complet și obiectiv cauza civilă, a stabilit corect raportul juridic material litigios și corect a ajuns a concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată, hotărârea primei instanțe nu poate fi menținută și urmează a fi casată din motivul încălcării esențiale a normelor procedurale, or, potrivit art.388 alin.(1) lit. g) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată.

80.Așadar, avînd în vedere normele legale invocate supra, eroarea procedurală comisă de instanța de fond, instanța de apel constată că aceasta poate fi corectată, doar prin casarea actului judecătoresc și soluționarea cauzei în fond, prin pronunțarea unei noi hotărîri.

81. Suplimentar, instanța de apel menționează că, potrivit prevederilor art.372 alin.(1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

82. De asemenea, este necesar de a concretiza, că instanța de apel în esența sa este o continuare a instanței de fond, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

83. Colegiul civil reține că pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, nu au fost prezentate alte probe decât cele deja existente la materialele dosarului, iar apelantul nu a solicitat instanței judecătorești intervenirea pentru a obține careva probe ce ar demonstra veridicitatea pretențiilor sale, or, instanța fiind pusă în situația soluționării litigiului în urma studierii probelor anexate și în raport cu prevederile normelor legale aplicabile speței.

84. Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Serghei Bejan, reprezentat de avocatul Ion Șova din alte motive, de a casa integral hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

85.În conformitate cu art. 385 lit. g), 388, 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

D E C I D E:

Se admite cererea de apel declarată de Serghei Bejan, reprezentat de avocatul Ion Șova din alte motive.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 mai 2025 și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Ion Șova în interesele lui Serghei Bejan împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil al cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele completului,
judecătorul Valeriu Arhip

Judecătorii Eleonora Badan-Melnic

Hristina Craveț